

Library: Βιβλιοθήκη Γυμνασίου Πλατανιά
Category: Ελληνική λογοτεχνία->2. Λογοτεχνία
Year: 1929
Pages: 77
Price: € 12,22
isbn: 978-960-04-0084-7

Review

"Είναι ένα μικρό αριστούργημα. Η απλότητα του όλου κομματιού είναι μοναδική. Τύποι περνούν και χάνονται, αρπαγμένοι με μια μονοκονδυλιά. Στάζει η ζωή, στάζει η αλήθεια -στάλλα, στάλλα- από κάθε περιγραφή. Το έργο τούτο ανεβάζει τον κ. Δούκα στη σειρά των καλλίτερων διηγηματογράφων".

(Φώτος Πολίτης, "Ελεύθερον Βήμα", 10 Μαΐου 1929)

"Είναι ένα αληθινό διαμάντι· έχει μέρη που θαρρείς πως είναι Αγία Γραφή και Όμηρος· έχει και μια έξοχη αφιέρωση".

(Φώτης Κόντογλου, "Ελληνικά Γράμματα", 4 Μαΐου 1929)

"Η "Ιστορία ενός αιχμαλώτου", το υποδειγματικό για τη λιτότητα του ύφους του πεζογράφημα του Στρατή Δούκα, επανεκδόθηκε εικονογραφημένο [...] Πρωτοδημοσιευμένη στα 1929, η συγκλονιστική αυτή μαρτυρία από τη Μικρασία, έμεινε στην αφάνεια σχεδόν επί τρεις δεκαετίες για ν' αναγνωριστεί τα τελευταία χρόνια ως ένα από τα αριστουργήματα της γενιάς του '30".

(Αλέξανδρος Κοτζιάς, "Η Καθημερινή", 21 Ιουλίου 1977)

Η «**Ιστορία ενός αιχμαλώ του**» είναι [μυθιστόρημα](#) - [ντοκουμέντο](#) του [Στρατή Δούκα](#) .

Πρωτοδημοσιεύθηκε το

[1929](#)

και ακολούθησε δεύτερη έκδοση το

[1932](#)

. Είναι μια από τις συντομότερες και πιο δραστικές αφηγήσεις της περιπέτειας όσων δεν μπόρεσαν να διαφύγουν έγκαιρα από τη μικρασιατική ακτή το

[1922](#)

. Η συγκλονιστική αυτή μαρτυρία από τη

[Μικρασία](#)

, έμεινε στην αφάνεια σχεδόν επί τρεις δεκαετίες για ν' αναγνωριστεί αργότερα (τρίτη έκδοση 1958, τέταρτη 1962, πέμπτη 1969), ως ένα από τα αριστουργήματα της

[γενιάς του 1930](#)

.

Σύνοψη

Η αφήγηση είναι επικεντρωμένη σχεδόν αποκλειστικά στον αγώνα για επιβίωση του αιχμάλωτου Νικόλα Κοζάκογλου (Καζάκογλου στην πρώτη έκδοση) που κατόρθωσε να επιζήσει κάτω από οριακές συνθήκες αιχμαλωσίας. Ο συγγραφέας τις καταγράφει άμεσα με τον πιο απλό τρόπο γραφής, χωρίς ανώφελες ωραιολογίες και άσκοπους συναισθηματισμούς, ακριβώς όπως ο ίδιος ο Καζάκογλου του τις αφηγήθηκε το [1925](#) σε ένα χωριό της

[Κατερίνης](#)

. Έτσι είναι πολύ δύσκολο, αν όχι ακατόρθωτο, να διακρίνει κανείς πού αρχίζει και πού τελειώνει η συμβολή του συγγραφέα. Γεγονός πάντως, είναι ότι το πρόσωπο του αφηγητή δεν προβάλλεται σε κανένα σημείο της αφήγησης· αντίθετα αναδύεται από την ουσία των γεγονότων που αφηγείται, αποκτώντας τις διαστάσεις ενός προσώπου συλλογικού. Ο πόνος και η απόγνωση της αιχμαλωσίας μοιάζει να μην είναι μόνο του αφηγητή αλλά πολλών ανθρώπων μαζί, όλων όσων είχαν την ίδια με αυτόν εμπειρία, τους οποίους εκπροσωπεί σαν ο κορυφαίος του χορού.

Κειμενικές αλλαγές

Στο κλίμα των [πριμιτιβιστικών](#) ενδιαφερόντων της δεκαετίας του 1920 στην Ελλάδα, ο στόχος του Δούκα όταν πρωτοεξέδωσε το βιβλίο ήταν λαογραφικός. Η πρώτη και η δεύτερη έκδοση ήταν αφιερωμένες «στα κοινά μαρτύρια του ελληνικού και τουρκικού λαού». Στις επόμενες εκδόσεις του, το κείμενο της *Ιστορίας* υπέστη αλλαγές ιδιαίτερα με την τρίτη έκδοση (1958), που το μεταμόρφωσαν ιδεολογικά: οι

πατριωτικές αναφορές ενισχύθηκαν και το κείμενο αφιερώθηκε πλέον «στα κοινά μαρτύρια των λαών», αλλαγή που μπορεί να οφείλεται στα γεγονότα της

[γερμανικής κατοχής](#)

και του

[Ολοκαυτώματος](#)

ή στις

[σοσιαλιστικές](#)

ιδέες του Δούκα. Στην πέμπτη έκδοση (1969) το προοίμιο αφαιρέθηκε. Από το 1980 και εξής, η

Ιστορία

καθιερώθηκε ως εθνικό κειμήλιο και, ενώ είχε τυπωθεί μόνο 7 φορές μέχρι τότε, γνώρισε πάνω από 20 ανατυπώσεις ως το 2000.